

вид програмен драматизъм“ на творбата, Бисера Дакова точно намира мястото ѝ на емблема за един процес, приключил с превръщането на темата за двойника „в автоматичен рефлекс на Яворовото поетическо мислене, в един от най-честите подтици за пораждане на лирика“.⁹ Емблемата, както е известно, заявява, идентифицира, диктува кода, без да се ангажира с основанията на неговия избор или с тълкувателните дискурси, които той би бил способен да събуди. Тъкмо заради това текстът на „Две души“ рядко извиква потребност от интерпретативни усилия. И пак заради това всичко в неговата архитектурна организираност е насочено доминантно към езиковия акт, към съобщаването, а не към съобщението. Казано по друг начин – в „Две души“ има много лингвистика, дори много логика и математика, и едва тогава литература.

Метапозицията на заглавието „Две души“¹⁰ не говори нито за драматизъм, нито за балансирано хармонично единение. То изговаря числото две абсолютно неутрално. Преди четенето да е задействало каквито и да било процедури на разбиране, околото е забелязало двоичността като чисто пространствено решение. Графичната организация на строфите ясно определя двойки стихове. Тя приключва всяко двустишие със собствен пунктуационен знак, като редува продълженост на изказа със завършеност на изказването (точка) и изнася вторите двойки във всяка строфа чрез равно повтарен отстъп по отношение на първите. Подчертавайки във визуалното единствено принципа на делене/обединяване чрез две, графиката не избира между организация в три строфи или в шест двустишия, а активно поддържа двойната визия. Четенето, от своя страна, усложнено потвърждава усетите на гледането. В първата строфа двустишната организация е опровергана от обяснителните функции на двоеточието, в третата – от логическата връзка на отговарянето, разтворило риториката на въпросителния знак („Кой ги знай?“) в описателност. Единствено втората строфа „осмисля“ семантически графичното си делене на двустишия, отново го прави чрез пунктуацията – многоточието, но с това раздвоява колкото самата себе си, толкова и целостта на текста и всъщност предлага нова вариация на двойна пространствена визия: две групи от по шест двустишия.

Ритмичната организация на Яворовия текст активно поддържа усета за двойна структура. Двустишията спазват устойчива вътрешна

⁹ Дакова, Б. П. К. Яворов, „Песен на песента ми“ – отвъд конвенциите на езика. – Литературна мисъл, 1995/6, № 2, с. 97–98.

¹⁰ Всички цитирания от текста на „Две души“ са по публикацията му в: П. К. Яворов. Събрани съчинения. Том 1. Стихотворения и стихотворни преводи. София, 1977, с. 198.